

Karl-Erik Frandsen

Født 1940, cand. mag. (historie og geografi) 1967, samme år ansat ved Historisk Institut, senere docent. Speciale i dyrknings-, landbrugs-, administrations- og byhistorie, bl.a. udtrykt ved disputatsen *Vang og Tægt*. Dyrkningssystemer i Danmarks landsbyer 1682/83 (1983), "Det danske landbrugs historie 1536-1750" i *Det danske landbrugs historie*, 2 (1988), *Okser på vandring. Produktion og eksport af stude fra Danmark i midten af 1600-tallet* (1994) og *Atlas over Danmarks administrative inddeling efter 1660*, 1-2, (1984).

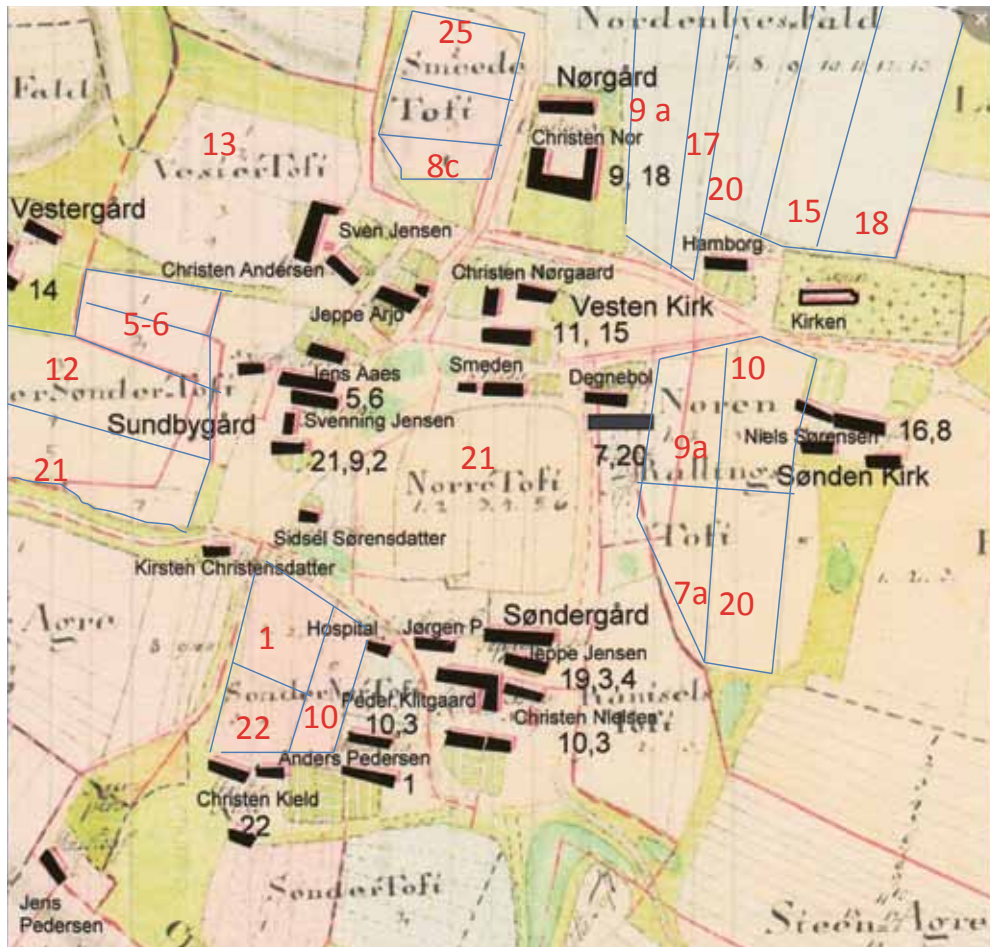
LANDSBYENS ANATOMI

En retrogressiv analyse af agrarstrukturen i landsbyen Sundby på Mors med udgangspunkt i opposition ved forsvaret af Steen Buscks disputats: *Et landbosamfund i opbrud. Sundby Mors 1600-1800*, 2011

Artiklen er en udvidet version af Karl-Erik Frandsens opposition mod Steen Buscks disputats Et landbosamfund i opbrud. Sundby Mors 1600-1800, bd. 1-2, Aarhus 2011. Først foretages en retrogressiv analyse, der med udgangspunkt i udskiftningskortet fra 1782 kombineret med markbogen 1683 rekonstruerer de agrare strukturer i Sundby i 1683. På dette grundlag er det derefter muligt at sandsynliggøre, at Sundby i middelalderen bestod af 3 storgårde, der senere blev udstykket i bylinger og i hvert fald fra 1662 og frem til udskiftningen i 1782 udgjorde ca. 30 brug i et kompliceret fællesskab. Det er tydeligt, at fordelingen af jorden i udmarken er sket på grundlag af gårdenes tilhørsforhold til de tre bylinger.

Den 25. november 2011 forsvarede pens. lektor Steen Busck ovennævnte værk på i alt 1295 sider for doktorgraden ved Aarhus Universitet. Undertegnede var medlem af bedømmelsesudvalget og opponert ex auditorio, og denne artikel er dels et resultat af bedømmelsesarbejdet, som blev præsenteret ved oppositionen, og dels frugten af videre bearbejdning af såvel det primære kildemateriale som Steen Buscks omfattende behandling af kilderne først og fremmest præsenteret.

Figur 1.

teret i bilag 5: "Ejere og fæstere af sognets gårde og bol 1664-1800" (s. 1236-1245,) uden hvilket denne undersøgelse ikke kunne være blevet gennemført. Denne oversigt gør det nemlig muligt at etablere forbindelsen mellem placeringen af gårdene på udskiftningskortet 1782 og matrikelnumrene 1688 og dermed fæsterne navne i markbogen 1683. Dette er helt afgørende for at kunne gennemføre en kartografisk analyse af den agrare struktur.

Figur 1 er et skannet udsnit af udskiftningskortet fra 1782 (Ældste Original, Kort- og Matrikelstyrelsen) (se bogens omslag), hvorpå der med sort er optrukket signaturerne for bygningerne, og med sorte bogstaver er gengivet de navne, der på kortet er anført ved hver gård. De sorte tal repræsenterer de matrikelnumre 1688, der iflg. Steen Buscks undersøgelser indgik i de pågældende gårde 1782. Endelig er med røde tal anført matrikelnumrene på brugerne i markbogen 1683 (næsten identisk med matriklen 1688), af de pågældende agre.

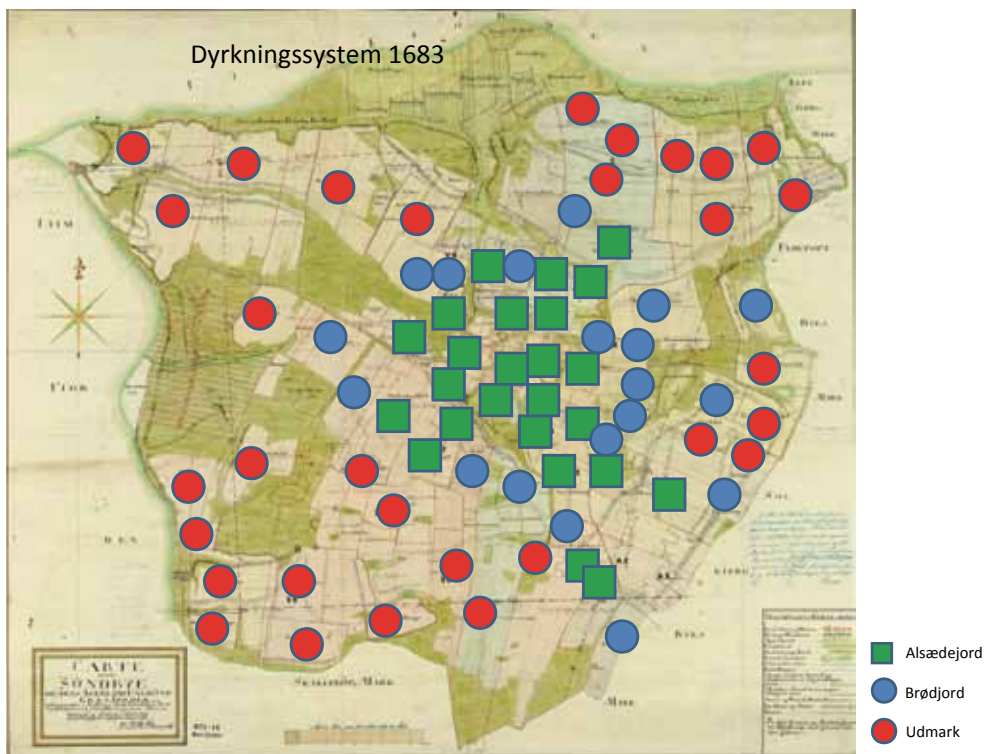
Det ses således, at de fleste marker med navnet -tofte blev brugt en enkelt eller flere bønder. Den centrale plads midt i byen: "Nørre Tofte" blev således brugt

af matr. nr. 21 Sundbygård, hvis fæstere også brugte den sydlige ager i "Vester Sønder Toft".

Begrebet "Toft" har således i Sundby en helt anden betydning end på Øerne, hvor det oftest var en særlig ager ud for hver enkelt gård med bredder proportionale med gårdens andel af "bymålet" hyppigt målt i otting (1/8 af et bol).

Kortet fig. 1 viser også et meget karakteristisk træk ved Sundby, nemlig at flere fæstere med hvert sit matrikelnummer indgår i de enkelte gårde 1782, og at nogle (f.eks. nr. 3) indgår i flere gårde. Det forhold, at der var flere fæstere på en gård, medfører også, at begrebet "en gård" var noget andet i Sundby end på Øerne, hvor det normale var, at der var én fæstebonde pr. gård.

Dyrkningssystem og landskifte

Figur 2.

Kortet viser Sundbys dyrkningssystem i 1683, som tilsyneladende holdt sig uændret til udskiftningen i 1782.

På Mors ligesom nord for Limfjorden var det enerådende dyrkningssystem "Limfjordssystemet". Der var tale om en grundlæggende sondring mellem indmarken, der regelmæssigt fik gødning, og udmarken, der aldrig fik gødning udover, hvad de græssende kreaturer kunne efterlade sig. Indmarken var igen delt i

”alsædejorden”, der blev dyrket permanent med byg og havre uden systematisk hvile, og ”brødjorden” der blev sået et antal år f.eks. 5 år: 2 år med byg efterfulgt af 3 år med havre, hvorpå jorden hvilede i 5 år. Disse beskrivelser varierede ofte inden for det enkelte fald afhængig af boniteten, så hvis man skal tage beskrivelserne bogstaveligt, så var dyrkningsenheden den enkelte ager og ikke det enkelte fald.

Udmarken eller havrelandet var delt i tre ”vange”: Nørre-, Sønder og Vester Vang, hver bestående af et antal fald. Begrebet en vang bruges i Østdanmark som betegnelse for en indhegnet dyrkningsenhed, men findes kun sjældent i Vestdanmark. Der er ingen spor af hegn i bymarken i Sundby. De enkelte fald blev besået 4-5 år med havre og hvilede derpå i 10 år.

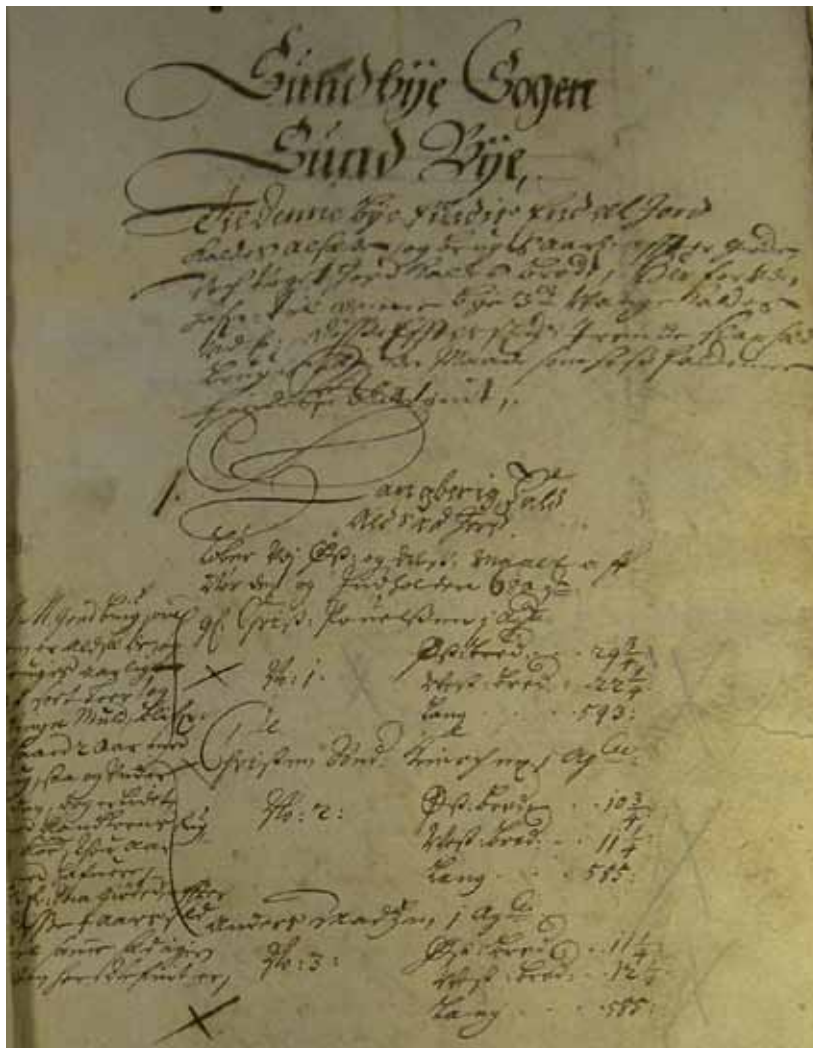
Det er bemærkelsesværdigt, at det for samtlige fald i Vestervangen og Nørrevangen er anført, at faldet er ”ubesået” eller ”hviler”. Steen Busck mener, at dette er ensbetydende med dyrkningstvang, som ellers ikke findes i Vestdanmark. Jeg må nødtvungent indrømme, at det må implicere en eller anden form for styring af udnyttelsen af vangen, men derfra er der nu langt til den østdanske dyrkningstvang.

Hovedkilden til Sundbys struktur i 1600-tallet er markbogen fra 1683, der er en protokol over de opmålinger af hver enkelt ager, som blev foretaget af et hold landmålere, for at få en registrering og vurdering af agerjorden til hver enkelt gård over hele landet med henblik på en hensigtsmæssig og effektiv beskatning af landets største aktiv: landbrugsjorden. Det resulterede i det organisatoriske mesterværk, der hedder Matriklen af 1688, som var skattegrundlaget for påligningen af ejendomsskatter lige indtil Matriklen af 1844.

Som en illustration af, hvad markbrugen rummer, gengives herunder en side fra fald nr. 1: Langbjerg agre (figur 3.). I venstre kolonne findes en yderst detaljeret redegørelse for jordens bonitet og anvendelse. Dette fald var noget af landsbyens bedste jord: ”Middelmådig bygjord”, der blev brugt som ”alsædejord”, hvilket betød at den aldrig hvilede (lå brak), men den blev efter at have fået gødning sået med byg, vårrug og havre, og derefter med havre i to år, hvorpå rotationen begyndte forfra.

Den høje bonitets-vurdering hænger givetvis sammen med, at området er relativt jævnt med god lerjord og nogen muld i modsætning til markerne på bakkerne omkring byen, der har en jordbund af sand og grus.

Agrene blev i begge ender og i længden målt i sjællandske alen (à 63 cm), således at det var nemt at beregne agerens areal. Arealet (i tønne land à 14.000 kvadrat-alen) kunne under hensyntagen til jordens bonitet ved forskellige divisorer omregnes til værdimålet tønder hartkorn, der suppleret med oplysninger om græsning og høslet af myndighederne med en vis ret blev betragtet som et objektivi mål for den enkelte brugers skatteevne.

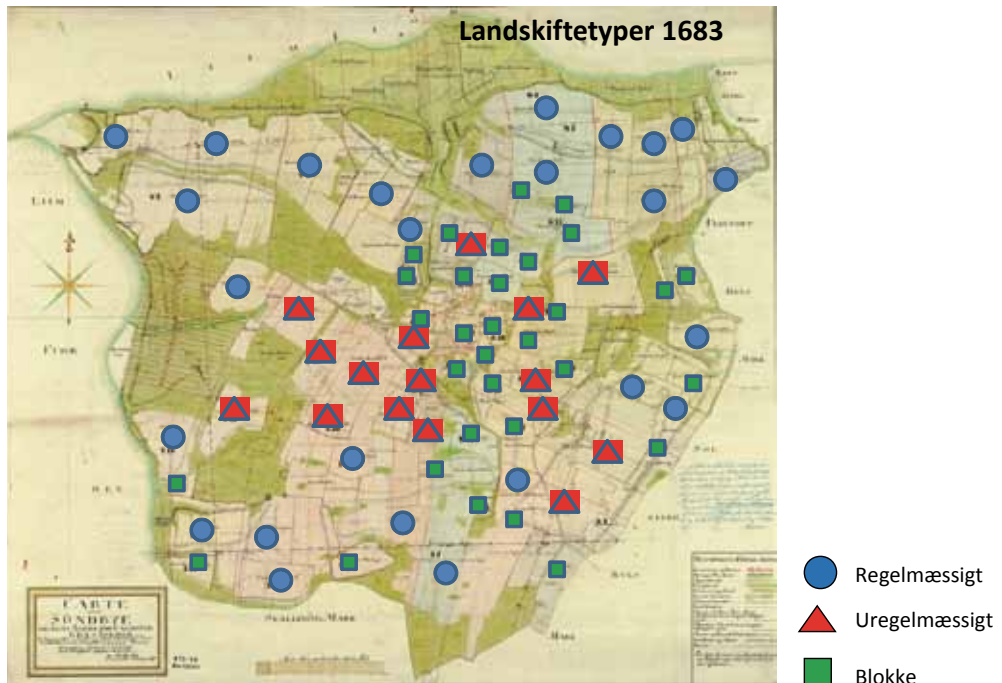
Figur 3.

Den anden hovedkilde til undersøgelsen er udskiftningskortet fra 1782, der er gengivet på bogens omslag og brugt som grundlag for mine kort. Kortet er opmålt og tegnet af landinspektør i Aalborg Stift Johan Christian Seip og er af overordentlig høj kvalitet.

I et brev fra kammerherre Adeler til Ullerup til amtmand Hauch den 14. november 1782 nævnes det, "at af den Landmaaling's Forretning, som Sundbye Beboere har givet dem", kan man se, at nogle agre på kortet tilhørte de forkerte gårde i forhold til markbogen. Det må betyde, at landmålerne har haft en kopi af markbogen fra 1683 med sig i marken ved opmålingen til opskiftningskortet. Det er derfor ikke så mærkeligt, at der er næsten fuldstændig overensstemmelse mellem navne på fald og mål på agrene i markbogen og på kortet. Steen Busck har altså et solidt grundlag for sin tese om, at der ikke skete nævneværdige ændringer i arealudnyttelsen i Sundby i de 100 år mellem tilblivelsen af markbogen og udskiftningskortet.

Landskiftet

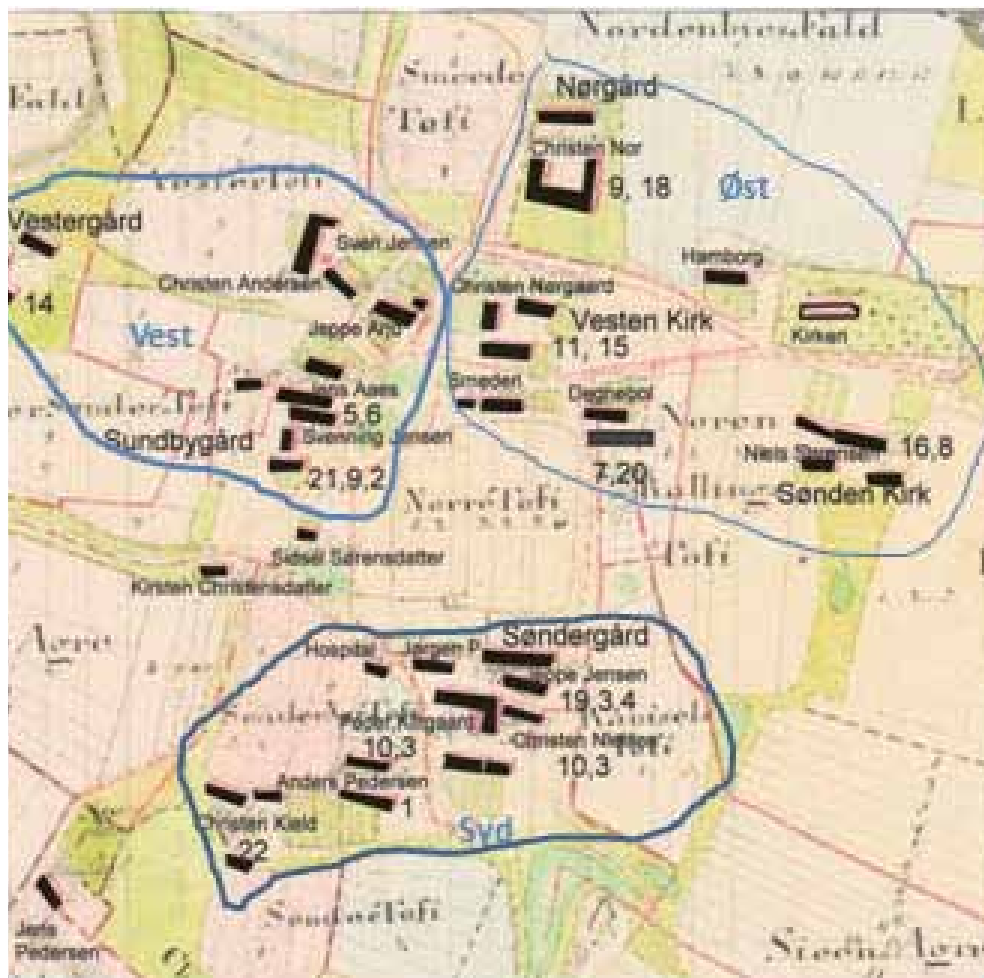
Med landskifte menes den rækkefølge, som agrene til den enkelte gård har i faldene. Steen Busck har observeret, at der var en markant forskel på landskiftet i indmarken, hvor det var helt uregelmæssigt og i udmarken, hvor det var så regelmæssigt, at der var tale om solskifte (den samme rækkefølge i hvert enkelt fald svarende til gårdenes beliggenhed i byen). Det var imidlertid meget mere kompliceret, hvilket nedenstående kort viser.

Figur 4.

Kortet viser tydeligt, at faldene omkring landsbyen (nogenlunde svarende til udbredelsen af alsædejorden) var blokformede, hvilket vil sige, at hvert fald kun bestod af agrene til en enkelt eller få gårde.

Brødjordens fald var næsten alle uregelmæssigt rebede både med hensyn til agrenes rækkefølge og deres bredde, hvorimod udmarkens fald var regelmæssige men i en ganske specifik betydning af ordet.

Figur 5. Bytomtens inddeling i bylinger.

Steen Busck nævner uden nærmere dokumentation side 75, at *”Det højmiddelalderlige Sundby bestod sandsynligvis af tre meget store gårde omgivet af små brug. ... I senmiddelalderen blev de store gårde splittet op i mange mellemstore brug.”* Som en arbejdshypotese har jeg på kortet fig. 5 inddelt gårdene på udskiftningskortet fra 1782 i tre grupper, som jeg har kaldt ”bylinger” og benævnt dem efter verdenshjørnerne vest, øst og syd for at prøve, om de spiller nogen rolle i landskiftet. Heldigvis viste det sig at være tilfældet men kun for udmarkens vedkommende.

Ager nr	Bruger	Byling	Ager nr.	Bruger	Byling
1	20	∅	13	10	S
2	Byens jord		14	14	V
3	20	∅	15	12	V
4	20	∅	16	21	V
5	7	∅	17	7	∅
6	8	∅	18	2	S
7	13	S	19	17	∅
8	19	S	20	25	∅
9	10	S	21	9	∅
10	1	S	22	15	∅
11	22	S	23	18	∅
12	5-6	V	24	20	∅

Skematisk oversigt over Melsbjerg Fald (Vester Vangen nr. 5). I kolonnen Byling er med bogstaver markeret den byling, hvori den pågældende gård lå. Det ses meget overbevisende, hvordan agrene er rebet efter bylingerne, således at de gårde, der var naboer i byen, også havde deres jord ligget samlet i faldene i udmarken. Et tilsvarende landskifte findes i alle faldene i de tre Udmarks-vange (jf. fig. 4).

Der var altså ikke tale om solskifte, for så skulle agrene ligge i den samme rækkefølge i hvert fald, men det var et regulært landskifte, der kan kaldes for ”bylings-skifte”. Det svarer fuldstændigt til det østdanske ”bol-skifte”, men da bol i Jylland er en mindre gård, kan denne terminologi ikke anvendes her.

Gård- og fæstestrukturen

Som det ses på figur 3, er i markbogen ud for hver ager anført navnet på brugeren (hoved-fæsteren) af den pågældende ager. Disse brugere er opført på markbogens første sider, og det fremgår tydeligt, at der på de fleste gårde var flere fæstere (husstande). Dette var ikke specielt for Sundby, men var normalt i hele Vest-og Nordjylland, og fænomenet var også udbredt i Vestnorge og på Island. Det væsentlige er, at i selve markbogen optræder der kun én bruger pr. ager, mens der i matrikelprotokollen 1688 (og i forarbejdet Modelbogen fra 1686) nævnes flere fæstere på en gård, men det fremgår ikke, hvor mange tønder hartkorn den enkelte fæsters jord var vurderet til. Skatten blev pålignet den enkelte matrikel-gård, og så måtte brugerne tilsyneladende selv fordele byrderne imellem sig, hvilket nok kunne give problemer. For studiet af landsbyens infrastruktur bliver det ydermere kompliceret, at én og samme bruger kunne fæste andele i flere gårde, hvilket var ukendt på Øerne.

Denne struktur kan tydeligt genfindes i matriklerne af 1662 og 1664, og i syv tilfælde (matr. nr. 3, 5, 9b, 10a og 10b, 14b, 15) optræder den samme fæster i alle tre matrikler altså gennem 26 år. De i teksten anførte matrikel-numre er numrene fra matrikelprotokollen 1688, der også er anvendt på udtegningen af bytomten på udskiftningskortet fig. 1. Bogstaverne har jeg selv tildelt de enkelte gårdsparter.

Det er ydermere bemærkelsesværdigt, at der i 7 tilfælde er tale om familiefæste, således at en enke eller søn efterfølger den gamle fæster (1a, 11, 12, 13b, 14a, 19, 21b). Antallet af brugsparter i de enkelte matrikler kan med en vis usikkerhed opgøres således, idet der ses bort fra to bol brugt af mænd i Skallerup (nr. 23 og 24, Bækhøj Bol nr. 26 og Vildsund Færgesgård nr. 27).

Matriklen 1662: 30 brugsparter, heraf havde Christen Christensen bolet nr. 3, annexpræstegården nr. 20, (præsten boede i Solbjerg) samt gården nr. 15 "Vesten kirken" (navnet nævnes udtrykkeligt i protokollen). Niels Poulsen havde nr. 7 og 10c (sammen med to andre fæstere). Her var der dog nok tale om to personer med samme navn, idet der i matriklen 1664 optræder såvel Niels Poulsen som Niels Poulsens enke.

Specielt navnet "Christen Christensen" giver unægtelig problemer i undersøgelsen, da Steen Busck ikke har foretaget nogen familiekonstruktion af Sundbys beboere. Christen Christensens søn kom ofte til at hedde Christen Christensen, og datidens administratorer har tydeligvis også haft problemet, hvorfor den ene CC kom til at hedde "Vesten Kirken" (nr. 15) og den anden "Sønden Kirken" (nr. 16) og den tredje CC Kjeld (nr. 22), ligesom betegnelserne "unge" og "gamle" kan hjælpe noget, selv om de naturligvis varierede med tiden. Der er derfor en indbygget fejlkilde i undersøgelsen.

I matriklen 1664 var der 32 brugsparter. Problemet omkring Christen Christensen formindskes lidt, da det nævnes at gården nr. 15 "Vesten Kirken" bruges af CC "og den anden" CC. Den CC, der havde fæstet Annexgården nr. 20, var nok den CC, der 1688 står som fæster af "Sønden Kirken".

I matriklen 1688 var der 34 brugsparter fordelt på 29 brugere. Det skyldes, at matrikelnr. 8 blev "udstykket" til tre brugere: Christen Jensen, Christen Nielsen og Poul Christensen. Også nr. 7 blev efter 1683 delt mellem Christen Michelsen og Jep Christensen. Men det er vigtigt at erindre, at samtlige matrikel-gårde forsat blev registreret som én gård med sit samlede hartkorn.

Ydermere var fænomenet med, at én fæster havde flere gårde/gårdsparter, udvidet i 1688 i forhold til tidligere:

Poul Christensen: nr. 1a og 18

Christen Jensen: nr. 8a og 9a

Christen Christensen Sønden Kirken: nr. 16 og 20b

Unge Christen Poulsen: nr. 2 og 11.

Der var også enkelte gårde, der skiftede fæster mellem udarbejdelsen af markbogen 1683 og matriklen 1688:

Nr. 2 Jens Josephsen blev afløst af Unge Christen Poulsen,

Nr. 9a Christen Jensen af Christen Christensen

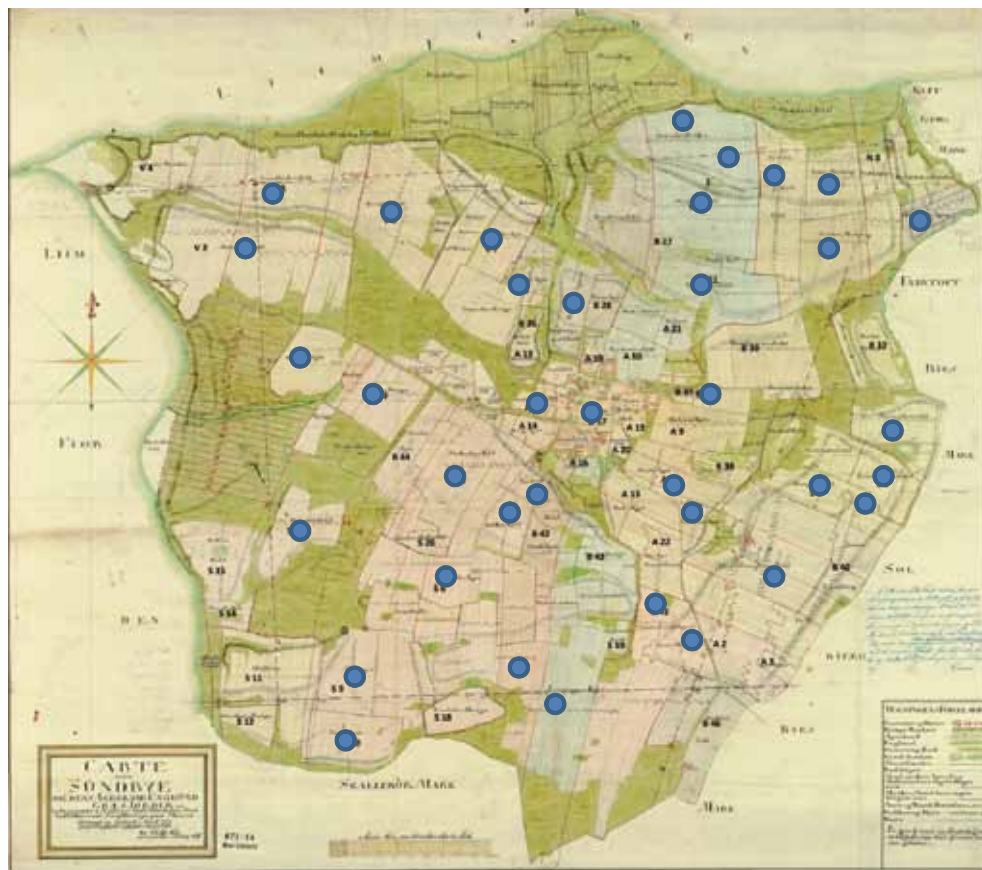
13a Søren Thøgersen af Joseph Mortensen

14a Thomas Jepsen af sønnen Jep Thomsen

Der var således en betydelig stabilitet i fæsterne i Sundby i årene mellem 1662 og 1688. Steen Busck skriver i indledningen til bilag 5 side 1236, at *"Fæsterne i 1688-matriklen var for manges vedkommende nye navne og meget unge mennesker, som måske kun har været opgivet for i givet fald at slippe for militæret. I mange tilfælde ses fæsteren fra markbogen 1683 at være fortsat som fæster efter 1688"*. Jeg synes, at det første og det andet punktum modsiger hinanden, specielt da det fremgår af ovenstående redegørelse, at kun 4 ud af 34 **ikke** fortsatte mellem 1683 og 1688. Da det også er vist, at 7 fæstere var på den samme gård i hele perioden mellem 1662 og 1688, samt at der i 1688 var to der blev kaldt "gammel", og to var enker, kan der ikke have været mange unge militærnægtere blandt fæsterne. Men det er en interessant påstand, som burde have været uddybet. Det må også bemærkes, at i de to tilfælde nr. 7 og 8, hvor der pludselig i 1683 optræder 2 hhv. 3 fæstere, kan der have været tale om et proforma fæste af en gårdspart. På den anden side set var det kun nr. 7a, Christen Mickelsen, der ikke samtidig havde en anden gård eller gårdspart.

Det nævnte bilag 5 anfører for hver enkelt af de nuværende gårde dens fæstere og ejere for hele perioden 1664 til 1800. Det har været et enormt arbejde, som tydeligt viser, hvor kompliceret brugermønsteret for de enkelte gårde var lige indtil udskiftningen i 1782. Derfor blev selve udskiftningen også meget kompliceret. For god ordens skyld skal læserne advares mod det tilsvarende bilag 1 (side 1224), hvor der desværre er sket en uheldig sammenblanding af flere forskellige kilder, hvilket bedømmelsesudvalget heller ikke opdagede, før bogen var trykt.

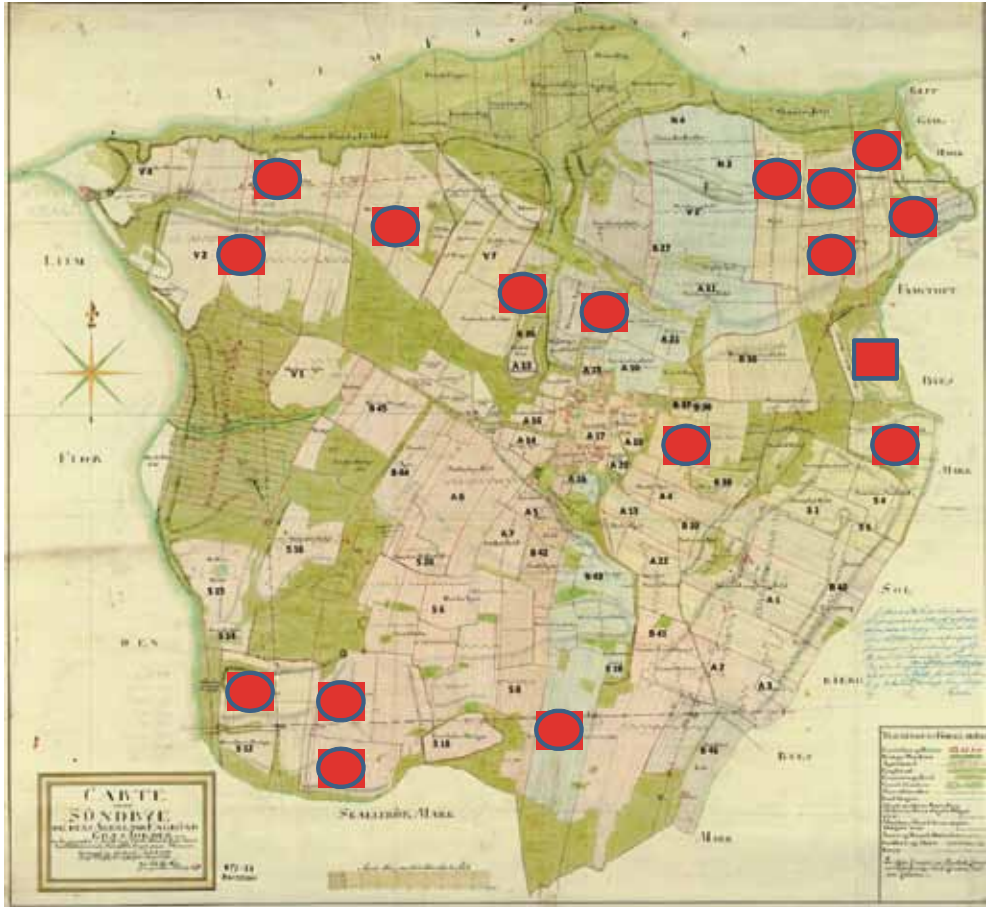
For at undersøge i hvilket omfang den analyserede brugsstruktur gav sig et rumligt udslag i den geografiske fordeling af agrene til hver enkelt gård/gårdspart, er foretaget nogle få kortlægninger af disse.

● I disse fald havde Sundbygård (matr. nr. 21) i 1683 én eller flere agre.

Figur 6.

Sundbygård var med 10 tdr. htk. Sundbys største gård. Den anføres i markbogens oversigt og i matriklen med to fæstere: Mads Christensen og Jørgen Jensen. Det er dog kun den sidstnævnte, der nævnes som bruger ved markbogens agre. I øvrigt anfører markbogens oversigt (fol. 3), Mads Christensens **enke**, men det har skriveren i 1688 nok glemt. Det er tydeligt, at Sundbygård havde sine agre spredt ud over hele bymarken. Steen Busck nævner s. 75 note 30, at Sundbygård var et særligt ejerlav, men det er der nu ikke noget, der tyder på.

■ Præsteholmen Fald.   ● Fald hvori nr. 20 havde én eller flere agre.

Figur 7.

I Præsteholmen Fald (Brødjord nr. 32) havde annexpræstegården (nr. 20) al jorden. I de andre markerede fald havde annexpræstegården én eller flere agre. Sundby sogn var annex til Solbjerg, hvor præsten boede. I Sundby havde han en annexpræstegård, som sikkert var den gamle præstegård med tilhørende jord. Den fæstede præsten ud til forskellige bønder; i 1683 til Unge Christen Poulsen og Christen (Christensen) Sønden Kirken. Gården var 1688 ansat til 4-5-3 tdr. htk., hvilket var en middelstor gård. I markbogen er ud for de enkelte agre kun anført "Annexpræstegården" og ikke fæsternes navne, hvilket er unormalt.

Det er jo tydeligt, at bortset fra ganske få fald omkring byen, hvor agrene havde form af rektangulære blokke (stufjord), så havde gården kun jord i udmarken, hvilket er højst usædvanligt for præstegårde.

En tilsvarende undersøgelse er lavet for gårdene nr. 7, 8, 10, 15 og 16, og de viser næsten det samme billede som Sundbygård (fig. 6), altså med agrene jævnt fordelt over hele bymarken.

Konklusion

Den foreliggende undersøgelse har vist, at det ved anvendelse af en retrogressiv metode er muligt at skitsere Sundbys udvikling indtil 1782 således:

Højmiddelalderen: Byen består af tre store (væbner-) gårde omgivet af et antal mindre brug. Jorden dyrkes som alsædejord i blokke svarende til signaturen på figur 4.

Senmiddelalderen: De tre gårde udstykses til ca. 20 gårde samt et mindre antal bol. Blokkene i alsædejorden fordeles på de nye gårde med én eller to gårde pr. blok, der er oppløjet til højryggede agre.

Brødjorden opdyrkes og inddeles i store fald, således at principielt alle byens gårde (med undtagelse af præstegården) får andel i hvert fald dog uden nogen systematik.

Udmarken opdyrkes og inddeles i store, regelmæssige fald, hvori byens gårde har andel men rebet efter de tre bylinger, således at naboer i byen har deres jord ved siden af hinanden i faldene.

I 1782 udskiftes jorden af fællesskabet og ”hver mand får sin lod”. Der finder gradvist en udflytning af gårdene sted.

Jeg må desværre afstå fra at tidsfæste faserne 3 og 4.

Sundby Mors er interessant, fordi vi takket være Steen Buscks store arbejde har fået et godt grundlag for at arbejde videre med landsbyens strukturelle udvikling såvel med hensyn til bebyggelsen som kulturlandskabet. Sundby er endvidere interessant, fordi det hidtil er det eneste eksempel på en detailanalyse af en landsby med Limfjordssystemet som dyrkningssystem.

Det er indlysende, at Sundby har en hel række fundamentale træk, som markant afviger fra de østdanske landsbyer. Problemet er naturligvis, hvor typisk er Sundby for de vestdanske landsbyer? Spørgsmålet kan kun besvares, hvis andre giver sig i kast med tilsvarende undersøgelser. Det er mit håb, at Steen Buscks bog og mit beskedne bidrag kan inspirere andre til at lave sådanne. Jeg lover gratis råd og dåd ved henvendelse til frandsen@hum.ku.dk.

Litteratur

Brevet fra kammerherre Adeler til amtmand Hauch citeret i afsnit A findes i Landsarkivet for Nørrejylland: Dueholm, Ørum og Vestervig amter. Landvæsenkommissionens akter. 1776 ff.

De anvendte metoder og kilder er grundigt beskrevet i

Karl-Erik Frandsen 1983: *Vang og Tægt. Studier over dyrkningssystemer og agrarstrukturer i Danmarks landsbyer 1682-83*. Disp. Esbjerg, BYGD.

Bogen kan gratis erhverves ved henvendelse til forfatteren.

De specielle agrarhistoriske begreber er beskrevet i *Dansk Kulturhistorisk Opslagsværk* 1991 bd 1-2. Kbh.

Opposition to Steen Busck's Doctoral Thesis *A Rural Community Breaking Up. Tradition and Modernization in Sundby Parish on the Island of Mors during the Period 1660-1800*, vol. 1-2, Aarhus, 2011

The present article is an extended version of Karl-Erik Frandsen's opposition to Steen Busck's doctoral thesis *A Rural Community Breaking Up. Tradition and Modernization in Sundby Parish on the Island of Mors during the Period 1660-1800*, vol. 1-2, Aarhus, 2011.

Initially, a retrospective analysis is carried out. Taking as its point of departure the enclosure map of 1782, and combining it with the village land register of 1683, the analysis reconstructs the agrarian structures of Sundby in 1683. On this foundation it is subsequently possible to render it convincing that during the Middle Ages Sundby consisted of three large farms, which were later parcelled out into embryonic villages and which at least from 1662 and until the enclosure in 1782 consisted of approx. 30 farms in a complex open-field system. It is obvious that the distribution of land in the outlying fields in 1782 was carried out on the basis of the affiliation of the farms to the three embryonic villages.

Translated by Jørgen Peder Clausager